

8.8.2022

Diaarinumero
H 356/22

Ympäristöministeriölle

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 8.6.2022, VN/630/2022

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI ILMASTOLAIN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ilmastolakia. Ilmastolakiin lisättäisiin säännökset kunnan ilmastosuunnitelmasta sekä ilmastolain mukaisesta muutoksenhausta. Valtioneuvoston päätöksiä koskevasta muutoksenhausta lisättäisiin nimenomainen säännös ilmastolakiin.

Aluksi korkein hallinto-oikeus toteaa pitävänsä hyvän lainvalmistelun periaatteiden kannalta ongelmallisena nyt noudatettua sääntelymenettelyä, jossa uuden ilmastolain voimaan tultua siihen vasta jälkikäteen lisätään erillisellä esityksellä muutoksenhakua koskevat säännökset. Korkein hallinto-oikeus kiinnittää lausunnossaan huomiota näihin muutoksenhakuun liittyviin ehdotuksiin.

Keskeisiä ilmastolain mukaisia valtioneuvoston päätöksiä ovat neljä ilmastopolitiikan suunnitelmaa: pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, kansallinen ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelma, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma.

Muutosta valtioneuvoston päätöksiin haettaisiin korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Esitysehdotuksessa säädettäisiin siitä, kenellä olisi oikeus hakea muutosta ilmastolaissa tarkoitetusta valtioneuvoston päätöksestä.

Muutosta valtioneuvoston päätöksiin voisivat eräiden viranomaisten ja yhteisöjen ohella hakea ne, joiden oikeutta, velvollisuutta tai etua ilmastomuutoksen tai sen hillitsemisen vaikutukset tai siihen sopeutuminen voivat erityisellä tavalla koskea. Tältä osin yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että erityisyys tarkoittaisi jotakin sellaista ilmastomuutokseen, sen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyvää seikkaa tai ominaisuutta, joka asianomaisen kohdalla eroaa objektiivisesti siitä, mikä muutoin samassa asemassa olevilla on yleistä tai tavanomaista. Tämän kynnyksen määrittäminen laissa, sen perusteluissa ja jatkossa oikeuskäytännössä on hyvin vaikeaa.

Muutoksenhakuoikeudesta tarkemmin säätämistä voidaan pitää ennakkollisen oikeusvarmuuden kannalta perusteltuna. Osana muutoksenhakusääntelykokonaisuutta ehdotetaan säädettäväksi, että valtioneuvoston päätökset tulisi antaa tiedoksi julkisella kuulutuksella. Näin muutoksenhaku aika määräytyisi kaikkien tahojen kohdalla yhtäläisesti. Tätä voidaan pitää oikeustilaa selkeyttävänä.

Korkeimman hallinto-oikeuden henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla www.kho.fi
Uppgifter gällande behandlingen av personuppgifter i högsta förvaltningsdomstolen och dataskydd finns tillgängliga på www.hfd.fi

Lakiluonnoksen mukaan sellaisen muutoksenhakijan, jonka muutoksenhakuoikeus edellyttää ilmastomuutoksen tai sen hillitsemisen vaikutusten tai siihen sopeutumisen häntä *erityisesti* koskevan, on valituksessaan yksilöitävä ja osoitettava valitusoikeutensa perusteet. Jos valituksen yhteydessä ei ole esitetty erityisiä syitä valitusoikeuden perusteeksi, hallintotuomioistuimien (siis korkein hallinto-oikeus) voisi jättää valituksen tutkimatta ilman, että muutoksenhakijalle varattaisiin tilaisuus täydentää valitustaan valitusoikeuden osalta. Siten ilmastolain mukaisessa muutoksenhaussa muutoksenhakijan vastuulla olisi valituskirjelmässä osoittaa tämä erityinen peruste. Korkein hallinto-oikeus toteaa, että tällainen muutoksenhakijan korostettu vastuu valitusoikeuden olemassaolon osoittamisesta on poikkeuksellista hallintolainkäytössä. Korostetulle vastuulle tässä asiassa voidaan kuitenkin nähdä perusteensa ja joka tapauksessa korkeimmalla hallinto-oikeudella säilyy mahdollisuus harkintansa mukaan varata muutoksenhakijalle tilaisuus täydentää valitustaan valitusoikeuden osalta.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että muutoksenhakua koskeva sääntely on selkeämpää kuin lakiluonnoksen edellisessä versiossa. Korkeimmalla hallinto-oikeudella ei ole asiasta muuta lausuttavaa.

Lausunnon ovat valmistelleet oikeusneuvokset Mika Seppälä, Jaakko Autio ja Robert Utter, ja sitä ovat kommentoineet korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnon jäsenet.

Presidentti Kari Kuusiniemi

Kansliapäällikkö Emil Waris